

123

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. Έρωτ. Ορ. I, 23 / 1970

A'

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Διμ. 1969 / 20 Φεβρουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Έξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομόπολις) ... Μάνδρα
 (πλαισιότερον ὄνομα: Μάνδρα-Τρικύρ, Ἐπαρχίας ... Σάνδης,
 Νομοῦ ... Σάνδης
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Μαυρία
Κοψίδου ... ἐπάγγελμα ... διδασκαλία
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ... Μάνδρα - Σάνδης
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον; 17 ^{ἔτη} ~~ἔτη~~ 1953-1970
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Παγόπουλος ... Κωνσταντῖνος

ἡλικία 82 ἔτη γράμματικαὶ γνώσεις εὐλείφορος ...

Δημοτικῶν ... τόπος καταγωγῆς Σερδίων

... Ν. Μομφρασίας ... Μ. Ἀθῶν ...

Παγόπουλος ... Αθανάσιος ... ἔτος γεννήσεως 1920

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίνοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
 βοσκήν ποιμνίων; Ἡ γόνιμα περὶ τὰ χωρία προωρίνοντο διὰ
σποράν καὶ αὐτὰ ἀγροτικὰ διὰ τὴν βοσκήν ποιμνίων.
 Ὑπάρχον αὐταὶ χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
 ματα; Ἐπὶ τὴν ἔσθιν χωρίζονται
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτημόνας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Ἀνήκον εἰς τοὺς χωρικοὺς καὶ εἰς τὴν μονὴν τοῦ χωρίου
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
 του; Ναὶ

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφότερας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ; *Ἦν... κάτοικοι... ἀσχολούν-
...το... καί μὲ τὴν γεωργίαν... καί... κτηνοτροφίαν*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ; *Νοὺν*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζονται εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ; *Εἰς τὰ κτήματα
ὑμῶν τοῦ χωρίου... τῶν ἐργάζονται ὀλόκληρον
οἰκογένειαν*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολληγοί, σέμπροι, μισακάτορες, σημασα-
κατόροι κλπ.) *ἐργάται*. Ποία ἦτο ἡ κοινωμική των θέσις ; ...
Ἦν αὐτὴ μὲ τὴν εὐν λοιπῶν ὀμοχωρίων

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) *εἰς χρῆμα*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. δια τὰ θέριμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἄπο ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; *Ἐχρησι-
μοποιοῦντο ἐργάται... ἄνδρες καὶ γυναῖκες... δι' ὅλον
τὸν χρόνον καὶ ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο*

δοῦλοι... καὶ κηρύσσοντο ἐκ τοῦ χωρίου τῶν

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου πρὸ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *Ἦν... εἰς τὰ χωρία... τῶν...*

καὶ ἐργάζοντο εἰς τὰ κτήματα τῶν...

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *Ἦν... Ἦν...*

δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὄργωματος; ...

..Τὰ χωράφια...καλαιότερον...?ελιπαίνοντο... με ζωϊκὴν κόπρον... βοῶν... αἰγοπροβάτων... κλπ.)

2) Πότε ἐγένε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... εἰς...?έτος... 1936

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ..Τὸ εἰδηροῦν ἄροτρον,

ἢ χρησιμοποιοῦνται τὸ ἔτος 1931. Αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ τὸ 1930

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκευάζε τὸ ἄροτρον τούτου ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ..Τὸ εἰδηροῦν μονόφτερον ἄροτρον...

... χρησιμοποιεῖται εἰς... καὶ εἰς... καλλιέργειας... ἢ... ἐγένετο ἀπὸ τῆς Αἰ. Τραπεζαν

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

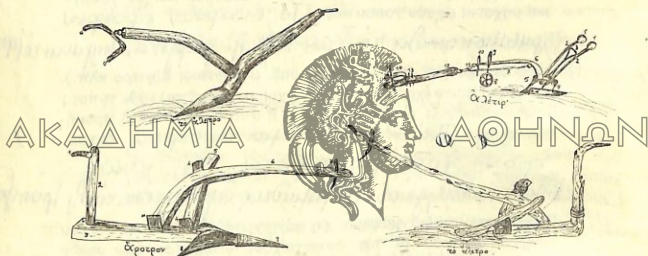

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... εἰς...?έτος... 1925

3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... εἰς...?έτος... 1950

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) τοῦ 1950.....
 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ τοῦ 1935.....
 στ' 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον τοῦ ξύλινου ἄροτρον
 καὶ κατασκεύαζον οἱ ἰδιῶται ἀγρόται

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτροῦ εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησιν).

- 4) Τό **ύνι**. Τό ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ἦτο (ἦ εἶναι) μίᾱς μορφῆς διά τήν άροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καί τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τό ἐν χρήσει ύνι (ἦ τά ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καί σημειώσατε τήν χρῆσιν ἐκάστου.

ἔδ... ύνι... τοῦ... ξυλίνου... άρότρου
 ἔδ... εν... διὰ... φων. άροτρίασιν... ὄλων
 τῶν... εἰδῶν... τῶν... χωραφιῶν... ἔδ... μόν. ὄφ. τερρον

ύνι

ύνι μονόφτερον

- 5) Ποῖον τό σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου;.....

- 6) Ἦτο (ἦ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξυλοῦ ἢ σιδήρου; **ἔκ ξυλοῦ**

χειροτάβη

κοντοσπί

- 7) Ἐργαλεῖα διά τήν κατασκευήν καί ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πρίονι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

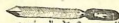
ἔργαλεῖα... τοῦ... ἔχρωμι. μα. ποιοῦν. τε... ἔργαλ.
 τα... πρίονι... ἔδ... ἀρίδα... ἔδ... σκεπάρνι... ἔδ... ξυλοφαί

πρίον

ἀρίδα

ρίνι ἢ ξυλοφαί (ἀρνάρι)

- 8) α) Διά τόν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. . . . Ἐχρησιμοποιοῦντο . . . βόες
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διά τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; οὐκ
- 9) Διά τὸ ζευγάρισμα μέ δύο ζῶα ἤτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
 . . . Ἦτο καὶ εἶναι ἀναγκαῖος . . . ὁ ζυγός . . .

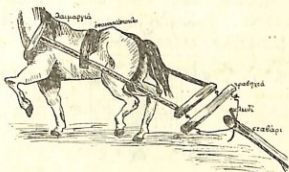
Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύλες, πιζέυλια κλπ.). . . . Διά τὸ ζευγάρισμα μέ δύο ζῶα ἔχρησιμοποιοῦντο ἢ οὐκ. Ἦτο καὶ εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ζυγός. . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΥΘΙΑΣ

σχ. 1

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγόν (πολλαχού : λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διά τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ἔλεγετο . . . ν. τ. ο. χ. ε. ν. β. ι. λ. ι. κ. ι.
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; . . . οὐκ ἔγινετο
- Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 ἣν ὄπιθIAN φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῆ
 εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἄροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποίος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμεραν); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *Παλαιότερον... καὶ
 ἡμέρον... ἄρχωνεν ὁ ἄνδρας... ὁ ἑκατό,
 ἦτο... καὶ... ὁ... ἰδιοκτήτης...*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *κατ' ἀρχὴν... ὁ... ἄρχωνεν...
 ἦτο... καὶ... ὁ... ἰδιοκτήτης...*

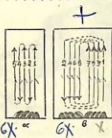
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρεῖον ἄροτρον; *ὁ... ἄρχωνεν...
 ἦτο... καὶ... ὁ... ἰδιοκτήτης...*

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
*Παλαιότερον... τὰ ζευγμένα... ἦτο... κατεδύοντο
 ἦτο... τῶν... ἡμέρον... κατεδύοντο... ἦτο...
 σχοινία τὰ δεθῆ εἶναι δεμένα εἰς τὰ
 κέρατα.*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένους αὐλακας (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

Τὸ ὄργωμα παλαιότερον ἐγένετο εὐθείων μετὰ τὰ εὐχ. α. εὐθείων εὐθείων μετὰ εὐχ. β.

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μετασπορές κ.λ.π.); Παλαιότερον ἢ ἀπορὰ ἐγένετο μετὰ...

εὐθείων...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μετὰ αὐλακίαν; ... Ν. Α. Ι.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῆται ἄροτρον; ... ὅταν εὐπάρχεν ὁ ἄροτρος...

εὐπάρχεν...

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ... μετὰ βαθεῖα...

καλλιέργεια...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... ἔμ... ... τα... ... καὶ λοκουρινα... ..

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Παλαιότερον...? ἐξίνου. το
δύο ὀργώματα... ἐὶν... λούλι. ο. καὶ ἄνθου. το
ἔλεγου. το... ἀχταρμάδες... ..

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπευτίησθε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν... ..

ὕεν ἔτος ..

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; Διὰ... κα... ἑξῆς... δύο ὀργώματα...

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεῦη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ἔχρησι. μοποιεῖτο
ὁ... χεῖμας... ἢ... π. ἐνεκ. ἐς... ..

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; .. μ.σ... π.κ... ..

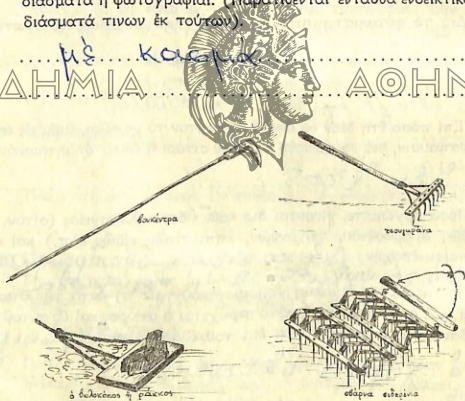
.. τ.β.οὐ.φ.κ.ε.ν.τ.ρ.α. .. μ.δ.ο.κ.ο.ί.α. .. ε.κ.ί.ν. .. β.ο.ύ.κ.ε.ν.τ.ρ.ο.ν. .. π.κ.ε.ν.
 γ.χ.ε.ι.μ.ί.α. .. ξ.ύ.λ.ω.τ.α. .. κ.ο.ύ.δ.ν.ο.μ.α.φ.ο.ρ.ο.τ.α.ν. .. ξ.ί.δ.ν.ι

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ν.α.ι. .. μ.σ. .. π.κ. .. ξ.ν.λ.ι.ν.κ.ν.

.. ε.β.ο.ύ.ρ.ν.α.ν. .. ο.ύ.κ.ι.μ.υ. .. δ.ε.λ.ί.μ.ε.ι. .. ε.δ. .. ε.χ. .. λ.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

..... μ.ε. κ.α.σ.μ.α.
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

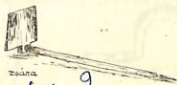
γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσαπά κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

ἢ καὶ... καὶ... ἔχ... 1... καὶ... τεταπ
ἔχ... 2

ἔχ. 1

ἔχ. 2

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

(Ο... γεωλοτάτης... μόνος... του... ὄργωνε
... χωρὶς... βοήθους

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.

ἔκαλλιεργοῦντο καὶ καλλιεργοῦνται
χωράφια καὶ ὀσπρία... εἶναι... βελανιδιὰ... καὶ... κ. ἑτέρα
ἐγένετο... ἢ... γεωραῖοι

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

τὰ γεωραῖα
... χωράφια

9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν ἑσπέρνοντο ἢ ἐφύτευοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

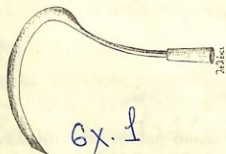
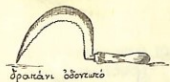
ἠββηέρνοντο... ἢ... αὐλάκια
ὀμοίως... καὶ... ὄψιθρον

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) ... *Μ.Ε.* ... *Ι.* ...
δρεπάνια καὶ ἀνομάζοντο κόσσοι

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

Ἐκπύρχαν καὶ σκαρχονοῦ, καὶ δρεπάνια καὶ κόσσοι

Ἐκπύρχαν καὶ σκαρχονοῦ, καὶ δρεπάνια καὶ κόσσοι

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποιά ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσοι) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *μ.ε. κόσσα*

6x.2

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

ἦτο ὀμαλὴ

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Ἡ χειρολαβὴ ἦτο αἰκίον ξύλο
Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς ἐλέγετο μαχαίρι

- 5) Ποῖος κατεσκευάζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά εργαλεία; (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ὁ εὐνοῦρα, καὶ ἐλέγχο
 τὴν ἐμερτίη
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρῆσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ὄχι

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ὄχι

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΜΑΔΕΣ ΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἀλλὰ προσώπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; οἱ ἴδιοι θερίζου
 ἀποδέτουν καὶ τοῦ ἐδάφους
 τὰ χερόβολα

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλά ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλά μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ... τοποθετοῦνται
 τὰ χερόβολα διὰ μαζί καὶ εὐρίσκον
 ται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται άγκαλιές. **Τ. Ε. Θ. Τ. Ξ. Δ. Σ.**

γ. Οί θεριστάι.

1) Ποιοι θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; 'Υπήρχον (ή υπάρχουν)
 θεριστάι, οί όποιοι ήρχοντο ώς επαγγελματία δι' αυτόν τόν
 σκοπόν άπό άλλον τόπον και ποϊον ;

**η θεριστάν άνδρες και γυναίκες
 χωρίς να ήρχονται από άλλου έργατα**

2) Πώς ήμείβοντο ούτοι με ήμερομισθιον (μεροκάματο) ή κατ'
 άποκοπήν (ζεκαπήν). Ποία ήτο ή άμοιβή εις χρήμα ή εις
 είδος ; Το ήμερομισθιον ήτο μετά παροχής φαγητού ή άνευ
 φαγητού ; (Παραθεσάτε με τας πληροφορίας και τήν σχετικήν
 εις τόν τόπον σας ονοματολογίαν). **κιμει. θαν. το...**

**με μεροκάματο και η άμοιβή των
 ήτο εις χρήμα. Το ήμερομισθιον ήτο
 μετρί παροχής φαγητού.**

3) Οί άνδρες ή αι γυναίκες έφερόν τι εις τας χείρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ιδία τής άριστερᾶς, κατά τόν θερισμόν ; 'Επίσης κατά
 τήν έναρξιν τής εργασίας τήν πρώτην ήμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εις τήν μέσην τοῦ σώματος διά να μη αισθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. να μη πονή ή μέση των) ; .. **και οι άνδρες**

**και οι γυναίκες ή φερον εις την
 αριστεραν χειρα τινια μαφια.**

4) Ἐίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ἡ ἡμέρα τοῦ θερισμοῦ..... ἦτο ν.....
21^η Μαΐου.....

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Ἐτραγουδοῦσαν

διαφορὰ..... τραγούδια..... σχετικὰ
μὲ..... τὸν θερισμὸν.....

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποῦ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. Ἐπὶ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ

θερισμοῦ ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα
μέρος ἀθήριστον καὶ κατόπιν
τοῦ θερισμοῦ σταυροειδῶς.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

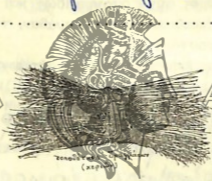
1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἄμεσως μετὰ
τοῦ θερισμοῦ.....

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν. *Κατωῦν..*

*τὰ... δεμάτιασμα... οἱ γυναικῆδες... κοντα-
λοῦσαν... τὴν... τερεξέ... καὶ οἱ ἄνδρες... ἔδενον
τὰ... δεμάτια... μὲ... δεμάτιο... ἀπὸ... τὸ 15.10
τὸ... βιταρι... καὶ... μὲ... ἐργαλεῖον...
τοῦ... ἀφ' ἧς... τὸ... δεμάτι... καὶ... ἀνο-
μά... γκαγκάκι.....*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκεντρῶνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρῶνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

*Τὰ... μὲν... δεμάτια... ἀφαιρούμενα... εἰς
ὠρισμένα... δεμάτια... τοῦ... χωροφ. καὶ
ἐπιβάλλοντα... εἰς... δεμάτια... ἀφαιρούμενα
κουκουρτζούνια... καὶ... ὅποια... περιστῆσαν
15 δεμάτια.*

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἐκ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; *Ἐκ πότε καὶ ἔλθον ἐδῶ*

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... τὸν Φεβρου-
άριον με Μάρτιον

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Με σκαπάνην, με ἄροτρον ἢ με
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν... με... ἀροτρον

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

(ἀχυρον)

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα με ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τρίφυλλο, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

με... διατροφή τῶν ζώων ἐγένετο
με ξηρὰ χόρτα καὶ ξηρὰς
καρπούς (ε. π. κριθαίρι, βρώμη)

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανός καὶ με ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.)... με... κόσσα... ἐθερίζετο τέλος Μαΐου
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Στόν... δεριόμον... μ... κόσσο...
 στο... δά... άχιαστρα... το... ζυλίνα...
 ..δεκρίαν... ..

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορά τών δεματιών προς άλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο
 προς τούτο επί τόπου εις τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εις ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εις τὸ άλωνι, εις τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

... Συνεκεντρώνοντο
 .. εἰς... τοῦ... ἀλώνια... ..

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις; εἰς σωρόν;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ..

Ἐκατέπω ἀλώνι... καὶ ὁ τροπὸς τοποθε-
 .. δεμάτιου... πρὸς... ἀμώνια... ..

3) Ὑπῆρχεν ἀνάκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν άλωνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλωνι; ..

... ἀνάκαθεν... τοῦ... ἀλώνι... ..

4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλωνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποίαν θέσιν; ..

... ἀπὸ... τοῦ... χωρίου... ..

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ο... καθὲν αὐτῶν εἶχε τὸ δικόν
 ἑαυτοῦ... ἀλώνιον.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; ... Ο... ἀλωνισμὸς
 ἀρχίζειν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ σπέρματος καὶ τελειώνει ἐν τῇ ἀνάστασει τοῦ ἀγροῦ
 στοῦ

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ... τὰ... εἶδη... τῶν

ἀλωνιῶν... ἡ δὲ... χωματάλωνο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ χωρῶ τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων) ... τὰ... ἀλωνιῶν πρὸ τῆς ἐναρξέως

τοῦ ἀλωνισμοῦ... ἐκκαθαρίζεται... με τσόπες καὶ ἐστρώνεται με ἀχνὸν βρέξινο... κού.

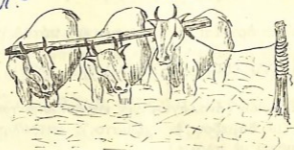
τὸ ἄλατος... ἡμιγού... τὸ... μαρμαρινὸν ἢ πέτρα καὶ τῶν τραβούσε ἐνα βῆμα βοῶν

- 9) Ἡ ὥσ ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ... Ο... χ... ..

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Οἱ ἄνδρες... ἐπειρῶν... τὰ δὲ τὰ... ἀπὸ τῆς...
 τὰ... ἀπὸ τῆς... ἀπὸ τῆς... ἀπὸ τῆς...
 0, 30 ἐκεί.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσης ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιστοῦ ξύλινος στῦλος, ὑψοῦς δύο μέτρων (καλούμενος σπηχερός, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρονται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα...

Οἱ ἄνδρες... ἐπειρῶν... τὰ δὲ τὰ... ἀπὸ τῆς...
 ἐπειρῶν... ἐπειρῶν... ἐπειρῶν... ἐπειρῶν...
 ἡ... δουκάνη... ἀπὸ τῆς... ἀπὸ τῆς... ἀπὸ τῆς...

β) Πῶς ζενονται οἱ βοεῖς, τὰ ἀλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνοστύλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλιεῖς, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιστοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλιεῖς περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

.... Δέν... ἔβουνοφροντο... μὲ... ἀλωνοστυλο

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶ εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δοκιάνα, δικριάνι, βωλόστυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἄπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ά.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .. το. ἀλωνιστικο μηχανήμα. ἐλπίστο. ντουγιένι. καὶ τὸ ἐπρομικεύοντο. ἀπὸ. ἀλλοθ. πόλεως τῆς Μ.Ἀσίας, ἢ χρυσιμοποιεῖτο δὲ. ἄλλ. σα. δημητριακῶν

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλώνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ὁ ἀλώνισμός ἀρχίζει ἀπὸ τῆς 9^{ης} ἡμερῆς
 τῆς κτλ... 3^{ης}... διαγραφμάτων...
 τῶν βίβλων... δουρατῶν... ὁ κούρος

12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρῆσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): ...

Μ. & ... τῶν... ντουχίνι... και...
 τῶν... γιγόν... κεντρικῆ... πού...
 εἰνα... μα... μονοκέντρη... πύρα... ἢ ὁποῖα
 εἶν... δῶν... ἀκρῶν... ἀπὸ... δῶν...
 τῶν ἀποικῶν... τοῦ... εἰς... εἰς...
 πού τῶν εἴρει

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλώνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μὴχάνημα τοὺς ἀκόπουσ στάχυσ ; ...

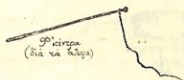
Μ. & ... τὰ... δεκράνι... ..

14) Ἦτο ἐν χρῆσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχού φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Σ. Η... φ'κέντρα... ἢ ὁποῖα... μ. το...
 1,50 μ.

- 15) Πώς λέγεται η εργασία του άλωνίσματος ενός άπλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ημέραν ?

... 2 ή 3 ... 6 ή 7 ...
 ... και ήλωνίζοντο ... μία ... 6 ή 7 ...
 ... των ... ημερών ...

- 16) Πώς λέγονται οί άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχνισθοῦν διὰ νά άποχωρισθοῦν τὰ άχυρα από τόν καρπό ; (έν Κρήτη : μάλαμα)

... λέγοντο λαμνί ...

- 17) Ποίοι άλωνίζουσι : ό ίδιος ό γεωργός με ίδικα του ζώα ή ύπηρχον (ή ύπάρχουν άκόμη) είδικοί άλωνιστάι (έν Αίτωλία : βαλμάδες, δηλ. πορπάνηδες, καλούμενοι άλωναράοι και άγωγιάτες), οί όποιοι είχον βοδία ή άλογα και άνελάμβανου τον άλωνισμό ...

... ο ίδιος γεωργός με ίδικά του ζώα ...

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν έργαλειον ύπήρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τους στάχυς : π.χ. τó κοπάνισμα αυτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).

... όχι ...

- 19) Ό κόπανος οὔτος πώς έλέγετο : έκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο : πόσον μήκος και πάχος είχε και ποιον τó σχήμά του ;

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.). Διὰ τ.ο. κοπ. ν. κ. φ. α. τ. κ. ν.
ψ. γ. α. ν. θ. ω. ν. . . ἐ γ. ν. ε. τ. ο. χ. ρ. η. ε. ι. σ. τ. α. υ. . . κοπ. α. ν. ο. υ. ε. χ. ι.

κόπανος στρογγυλός
 ε.χ. 1

ξύλο κοπανιστέον διὰ τὸ κοπῆναι μικροῦ κερῶν δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἐνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; Ἐ γ. ν. ε. τ. ο. μ. ο. ν. ο. υ. κ. ο. . . τ. κ. ν. . . μελῶν τ. κ. ν. . . ο. ι. κ. ο. γ. ε. ν. ε. ι. α. σ.

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

και εις την ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

? ! ο χ ι

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΒΕΛΟΝΟΝ

καὶ ἐφάβουνο με ξύλινον ἀργαλεῖον

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικριγιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ?

ξ λεγρονο... λαμνι
 καὶ ἐφάβουνο με ξύλινον ἀργαλεῖον
 πού... ὀνομαζέτο... θουργκί, καὶ
 τὸ... λίχνισμα... με τὰ χιαντὰ μου
 εἶναι... ξύλινος

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Ο. β. χαίματι φέρει β. ωρὸς. ἀποφάσει. εἶχε β. χίμα. ἐπιμύνη*

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. *μ. ε. τὸν* *χ. ιαμ. κα*

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρος, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ; *.. ε. λ. ι. χ. ν. ι. φ. ο. ν. .. ἀ. ν. δ. ρ. ο. σ. .. καὶ .. γ. υ. ν. αῖ. κ. ε. ς.*

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ; *.. ε. λ. ε. γ. ο. ν. τ. ο. .. κα. β. οῦ. φ. ι. κ. .. ἀ. π. ο. χ. ω. ρ. ῖ. ζ. ο. μ. ε. ς. .. τ. ὁ .. ε. π. .. ν. ι. ρ. μ. ὀ. ν. ι. .. καὶ .. ἴ. κ. ο. .. ἀ. π. ὁ .. δ. ῖ. ρ. μ. α. .. Δ. ε. ν. .. ε. φ. ῖ. ν. ο. τ. ο. .. δ. ε. ῦ. τ. ε. ρ. α. .. δ. ε. λ. ὠ. ν. ι. σ. μ. α.*

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

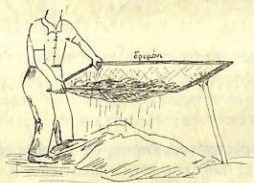
6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ά.) ;

ἔλαφι. μετὰ... μετὰ... τὸ... καρποῦ κίονο καὶ
μετὰ... μετὰ... ν. τι. ρ. μ. ν. ι.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μετὰ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) ?

ἔχιντο ἀπὸ...
... γυνοῦ κ. κ.σ. ... καὶ ... ἄνδρες ... μ. ε. εὐ
... ν. τ. ρ. ι. μ. ο. ν. ι.

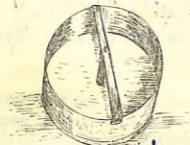
7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσις καὶ ἀσπασμός τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ?

ὅ... καρπὸς... μαζεύεται... εἰς... σωρόν...
... τοῦ... ἄνδρες...
... μ. ε. εὐ... καρποφύλακο... ἄν... ἐπακο...
... λαοῦ... προσκύνσεις... κ. λ. μ.

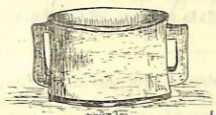
8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ... ?

γ'.1) Ποῖα ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). ἔκαταβάλλοντο
εἰς τὸ χωράφι· μὲ δαμάσκηνα καὶ ἐπιπλέον εἰς
τὸ σιλιὸν ὃ δέκα ἕξι μὲτενεκεδες· ἔπειτα
τὸ δικοῦμα του.....

μικροὶ
 ὁχ 1 βουλίκι

κούπελο
 ὁχ 2 νεμερλί

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ — ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (όνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

εἰς τὸν κῶλυμα καὶ καρποῦ... ἔχρησε
μοχοιοῦντο τὰ... ἔνωσέρω... ἀρχεῖα..
ποῦ... ἔνωσέρω... ὁχ: 1 βουλίκι... καὶ..
ὁχ 2... νεμερλί.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) ὁ καρπὸς... ἀποθηκεύετο;

εἰς τὸν οἰκίαν... τοῦ γεωργοῦ... εἰς τὰ
σηκάρια... τοῦ... ἔδαν... ἔδαν........

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι . Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εις την υπαιθρον ; ... ¹Αποδιδόνοντο εις
 τῶν ... ²αχθρῶν ³καὶ μεταφροντο
 ... ⁴μετὰ τῶν ⁵κατασκευασθῆναι ... ⁶ἀποκλαδῶν
 δένδρων

5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοῦς καλυτέρουσ στάχυσ ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Μεταϊότερον ... ὁ χωρισθῆσ δίνετο ... μετὰ τῶν
 διαδοχικῶν σταχυῶν τοῦ δένδρον ... χωριστά

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτῆ) ἐκ σταχυῶν,
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆσ θύρασ κλπ ; ..

... μετὰ τὸν θερισμὸν ...

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτῆ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆσ τοῦ φυλάσσεται
 πρὸσ ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

καὶ ... φεράσσετο μέχρι τοῦ ... ἔτος

Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποῖασ ἡμέρασ τοῦ ἔτουσ λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάσ εἰς τὸ υπαιθρον. (Π.χ. παραμονῆ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρασ 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριέσ, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρασ τῆσ 31 Αὐγούστου κλπ.)

... ἡμέρασ ... εἰς τὸν ...
 καὶ λαμβάνει χώραν τὸ ἔθιμον ...
 πυρᾶσ.

Εἰς ποῖασ ἡμέρασ, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποίοι ανάπτουν τήν πυράν ; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ;....

2) Ποίος ή ποίοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τά κλέπτουν ; "Αν ναί, άπό ποιον μέρος ;

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποία αί συνήθειαι είς κάθε τόπον διά κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω άπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

.....
.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὀλίγα περὶ εὐς καταγωγῆς τῶν κα-
τοίκων εὐς συμφερνῆς Μάνδρας

Οἱ συμφερνῆνοι κατοικοὶ τοῦ χωρίου Μάνδρας
κατάγονται ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας. Τὸ χωρίον
τῶν ὀνομάζετο Σερδικάν καὶ ἀνήκεν
εἰς τὸν νομόν τῆς Νικομηδείας.

Ὅταν ἔγινε ὁ Μικρασιατικὸς διωγμὸς
ἔγκατέλειψαν τὸ χωρίον τοὺς καὶ ἦλθον
εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ 1921. Ἐφ' οὗ ἐπι-
θέν ὀλοκλήρον ἔτος ἔμειναν εὐς τὸν
Βόλον καὶ εἰρχάμενοι εἰς διαφόρους ἔργα-
σίας ὡς ἔργατοι, τὸ ἔτος 1922 ἦλθον
ὅλοι μαζὶ εὐς τὸν νομόν Σάνδης

καὶ ἔγκατέλειψαν μονίμως εἰς τὸ
νομάριον τῶν χωρίων τὸ ἐποικίον ὀ-
νομάσαν Μάνδρα Σερδικῆς.

Κατ' ἀρχὴν ἔμειναν εἰς Τούρκικα
εἰρηλίκια πού ἦσαν ὀλίγον ἔξωδι
τοῦ χωρίου. Οἱ κακουχίαι, ἡ ἔλλει-
ψις τροφίμων, ἡ ἀλλαγὴ τοῦ κλι-
ματος εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ
κλωνισθῶν ἡ ὑγίεια τῶν. Πολλοὶ ἐξ
αὐτῶν ἀρρώσθησαν ἀπὸ διαφόρους
ἀδυνείας (πνευμονία, ελκυσμοί κλη)
καὶ ἀπέθανον. Ὅσοι ἔμειναν βού-
σαν εὐς τὰ εἰρηλίκια καὶ ἐπιδίδοντο
εὐς εἰς καλλιέργειαν τῆς γῆς.

Εἰς τὸν τόπον αὐτὸν μετέφερον τὰ
ἕδρα, ἔδρα καὶ τὰς συνθεσίας πού
εἶχον εὐς τὸν τόπον τοὺς δουλαδί
εἰς τὸ Σερδικάν, πού ἦτο ἡ ὀλοκλη-
μένη τῶν πατρῶν καὶ τῶν θυμούντων

μέχρι σήμερον μέ νοσταλγίαν
εἰς τὸ ἐρωσιματολόγιον διὰ γεωργικὰ ἔργα
λεῖτα ἀπαντῶ διὰ τῆς ἐπορᾶς, τὸν θέριστον
καὶ τὸν ἀλωνιστὴν καὶ διὰ τὰ ἔργα τῆς
μοῦ ἐχρησιμοποιούντο μέχρι τὸ 1920 κατὰ
τὰς ἔργασις αὐτὰς.
Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἔθιμον τῆς πυρᾶς, δὲν ἐπύρξα
οὔτε ἐπαίρει σήμερον. —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Συμφώνως μὲ ὀριστημένης πληροφορίας
τὰς ὁποίας συνέλεξα σχετικῶς μὲ τὰς
ὀφειλάς αἱ ὀπαῖαι ἔπρεπε νὰ καταβληθῶσιν
εἰς εἶδος κατὰ τὸν ἀλωναρισμὸν, ἔγω νὰ προσ-
θῶ τὰ ἔξω:

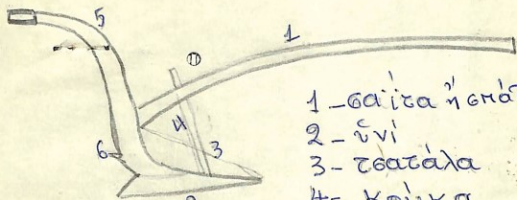
Ὁ δεματιστὴς ὁ ὁποῖος ἦτο Τούρκος
ἐπηρενοῦσε ἀπὸ τὸ χωράφι καὶ ἔπαιρνε
τὸ δικαίωμα ^{ὑπολόγηται} τῶν δεμάτων. Κατόπιν μετ-
φέροντο τὰ δεμάτια εἰς τὸ ἀλῶνι
πρὸς ἀλωναρισμὸν.

Συνέβαινε ὅμως τὸ ἔξω: Ὁ δεματι-
στὴς συνήθως ἀρροῦσε νὰ περάσῃ
ὀλοκλήρους μῆνας ὁπότε τοὶ δεμάτια
ἔμεινον ἐπὶ χωράφι καὶ εἰς ἔτος ἦτο φυ-
εἰκὰν ὁ καρπὸς ὁ περὶ τὸν ἔτος
χοιλοῦσθαι.

Μετὰ τὸν ἀλωναρισμὸν ὁ καρπὸς
κὺ ἦτο χαλασθένος ἢ μουχλιασθε-
νος μετεφέρετο εἰς τὸ ποτάμι τοῦ
χωρίου τῶν. Αἱ γυναῖκες ἔμεινον τὸν
καρπὸν καὶ τὸν ἀπλώναν διὰ νὰ στεγνώ-
σῃ. Ὁ καρπὸς ἔμεινε ἀπλωμένος πολλὰς
ἡμέρας καὶ πολλάκις παρεσύρατο
ἀπὸ τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ.

Ἐκεῖνος κὺ ἔμεινε καθαρός πλέον
ἔχρησίμευεν διὰ τὴν διατροφὴν τῶν.
Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἀρκοῦσε δι' ὅλον
τὸ ἔτος ἀνακατέετο μὲ καλάμπο
καλῆυρον. τὸ ὁποῖον ἦτο καὶ τὸ περιεβόσθησαν

Ξύλινον ἄροτρον πού χρησιμοποιεῖται
παλαιότερον

- 1 - βαίτα ἢ γνάθι
- 2 - ὄνι
- 3 - τσατάλα
- 4 - κούκα
- 5 - οὐρᾶ
- 6 - καμάς

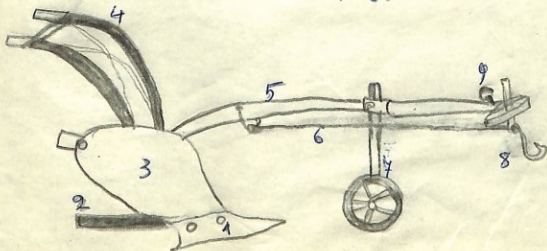
σχ. 1

Σιδιρῶν ἄροτρον πού χρησιμοποιεῖται
μέχρι σήμερον

- σχ. 2
- 1 - ἀκρόν
 - 2 - στρωγίς
 - 3 - φτερό
 - 4 - χερούλια

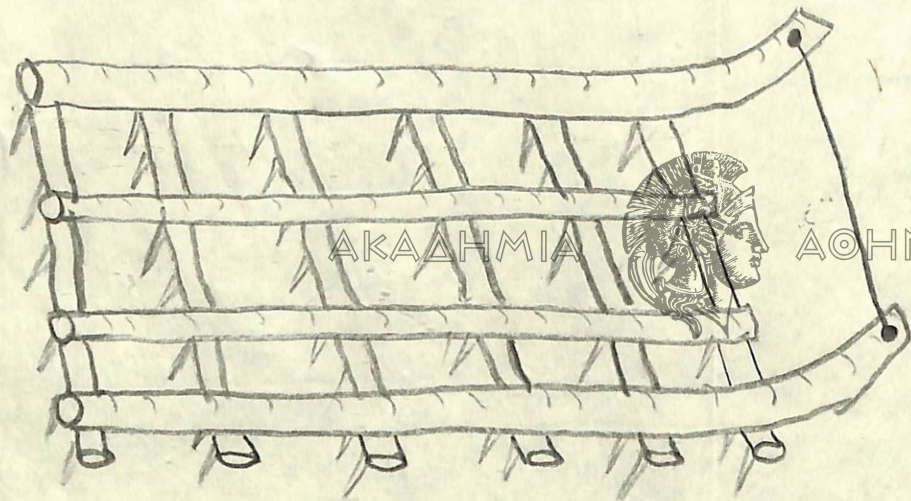

- σχ. 3
- 5 - βαίτα
 - 6 - βέρχα
 - 7 - τρεχούλι
 - 8 - γάντζος
 - 9 - μέγχενες

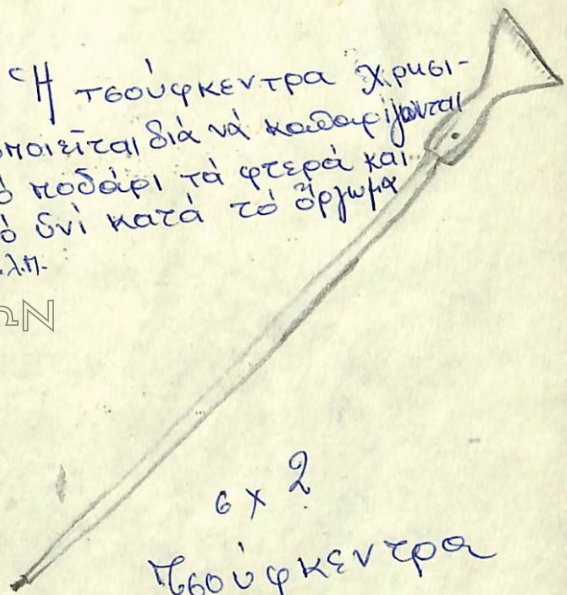
σχ. 1

Ξύλινη εβάρνα που χρησιμοποιείται μετά
 το άρωμα δια τὴν ἰσοπέδωσιν τοῦ χώρου -
 φιοῦ. —

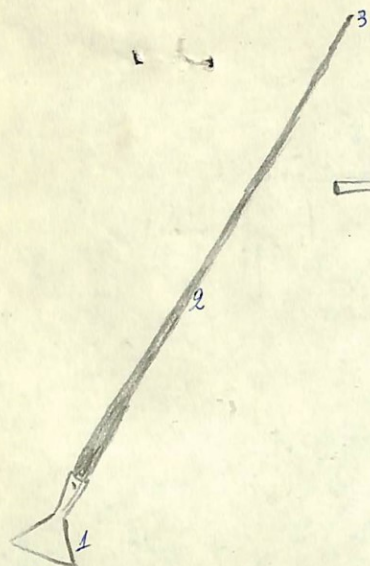
εχ. 1
 εβάρνα ξύλινη

Ἡ τρούφκεντρα χρησι-
 μοποιεῖται διὰ νὰ κωδαινοῦνται
 τὸ ποδάρι τὰ φτερά καὶ
 τὸ ἐνὶ κατὰ τὸ άρωμα
 κ.λ.π.

εχ. 2
 Τρούφκεντρα

Ζεύξιμον βοδιῶν

επιθαλάσσιον ἀρότρον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 1- ἄξονι
- 2- τσοῦφκεντρα
- 3- νεντούλι